

07.03.24р. 15гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Інтимна лірика Ліни Костенко, яка
зачаровує, спонука до роздумів про суть кохання, її
сповідальність. «Моя любове! Я перед тобою...»

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:

moshev2020@icloud.com

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ УРОКУ

Нехай же буде з усіма нами любов!

Любов, як сонце...

І сонце, що встає, і серце, що кохає.

Л.Костенко

Здавалося б, про любов сказано так багато, що всі слова уже були чиймись. Але відомій українській поетесі Ліні Костенко вдалося розповісти про кохання оригінально та проникливо. Інтимна лірика українки вражає, тож читайте її найкращі вірші!

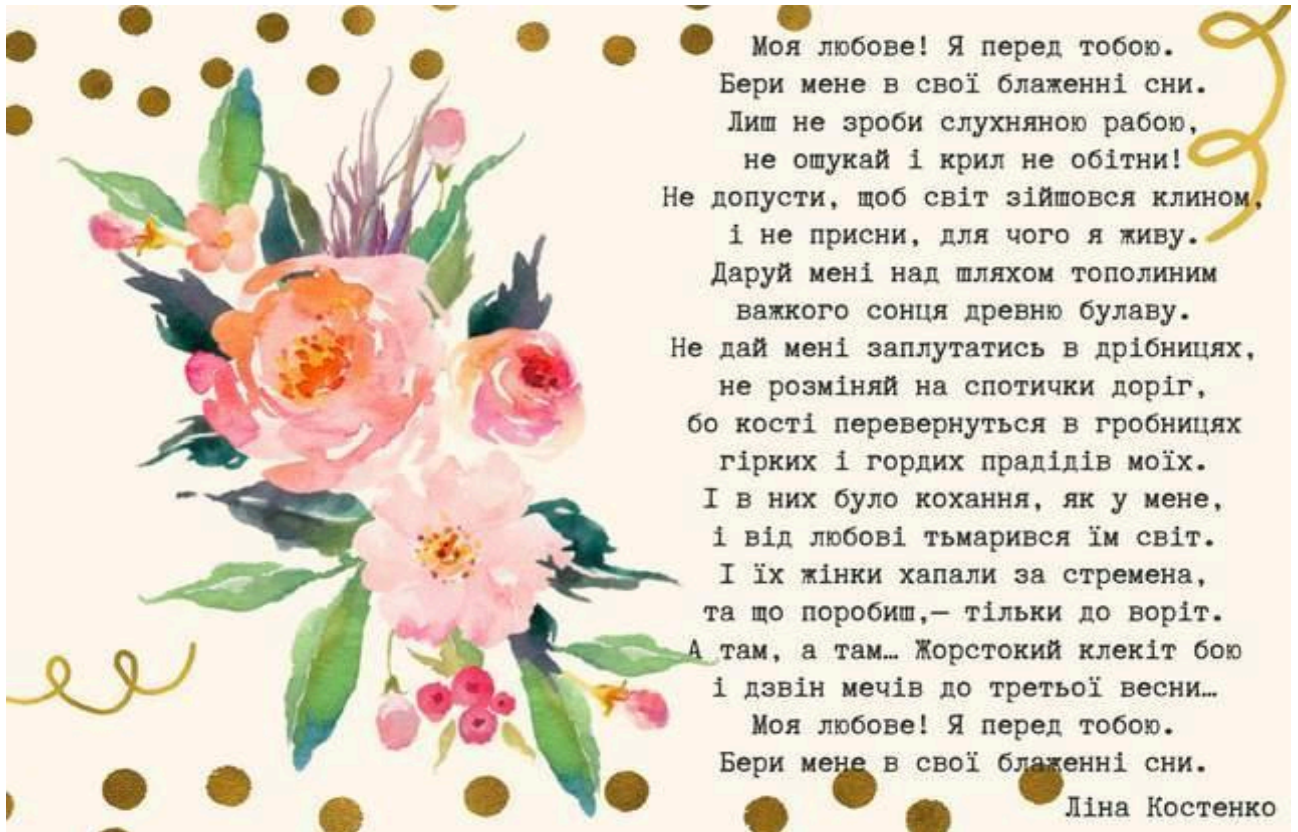
Ліна Костенко – це відома українська письменниця-шістдесятниця. У свої 90 років вона рідко з'являється на людях та всяко уникає публічності. Зате – поетеса продовжує говорити до нас віршами. Особливої уваги заслуговує інтимна лірика Ліни Костенко, яка влучає в саме серце.

Сьогодні у нас незвичайний урок, який допоможе нам збагнути одну з основних істин життя! Любов могутня, всесильна, всепрощаюча, божественна, безкорислива, життєдайна.

Сьогодні ми повинні усвідомити, що кожний шедевр літератури слід вивчати обережно, ретельно й найголовніше – уважно, щоб раптом не загубити чогось істинного, не пройти повз щось справжнє.

Ми будемо вчитися любити... А ще перед вами серце, яке поки що пусте, і нам треба заповнити його любов'ю.

Отже, тема нашого уроку: «Моя любове, я перед тобою...»

«Я кохаю тебе..» ці слова звучать усіма мовами , тисячі літ, ці слова линуць із вуст закоханих. Це вічна тема, яка є невичерпним джерелом для митців, що творили світову культуру .

До цієї теми завжди зверталися поети й художники, композитори й скульптори, драматурги й філософи: Петрарка й Шекспір, Рафаель й Роден, Рубенс і Рембрант, Реріх і Феліні, Вівальді і Ренуар, Франко і Сосюра.

Іноді кохання було проблемою, а іноді саме життя являло собою суцільне кохання.

- Поміркуймо

1. Як часто ми вживаємо це слово?
2. А що таке кохання на ваш погляд?
3. Тож чи варто кохати? Чи дає це почуття щось, чи тільки забирає?

Сьогоднішня наша розмова присвячена незвичайній особистості – Ліні Костенко.

Ліна Костенко – видатна українська письменниця, жива легенда, сильна особистість, кредо якої – свобода і правда. Нас вражає потужна громадянська лірика поетеси, захоплює її мужність і сила духу.

Та Ліна Костенко – жінка, і їй як кожній жінці дароване Всевишнім щастя кохати й бути коханою. Однак далеко не в кожного це священне почуття викликає такі потужні зримі образи, виливається в такі прекрасні, неповторні

рядки.

Вірш Ліни Костенко: «Двори стоять у хуртовині айстр».

<https://www.youtube.com/watch?v=JYrNFvDygCQ>

Питання:

1. Які образи переважають у цьому вірші - зорові чи слухові?
2. Яка картина виникає в уяві?
3. Яке слово надає картині рухомості?
4. До якого жанру можна віднести вірш?

Висновок: Поезія Ліни Костенко про кохання – це не вірші, а квіти. Їх об'єднує спільний настрій тихого суму. А ще – музична-малярська палітра. «Двори стоять у хуртовині айстр. Яка рожева й синя хуртовина!» - можна уявити картину когось з імпресіоністів. А слово хуртовина надає рухомості картині, вона міниється барвами і звучить. Звідкись з'являється музика – як природне продовження візуально-смыслового ряду: спершу хуртовина айстр, далі думки про кохану людину всупереч забороні самій собі («Але чому я думаю про Вас? Я вас давно забути вже повинна») – і музика.

Лірика Ліни Костенко – це справжнє відкриття нашої сучасності. Чим же приваблює її поезія? По-перше, проникливою щирістю вислову, емоційною точністю. У віршах про кохання поетеса не розповідає про події зовнішні, але перед очима проходить ціле життя людське подане через почуття і сподівання, надії, бажання, розчарування і злети, на які така багата душа жінки.

Ользі Богомолець на початку 80-х років потрапила до рук книжка з лірикою Ліни Костенко. Прочитавши її, вона збагнула, що це – зовсім не вірш, а пісня. «То була перша пісня, яку я написала в своєму житті. Точніше, не я її написала,

а мені просто вдалося підслухати ту музику, яку заклала Ліна Василівна в своїй поезії», - згадувала Ольга Богомолець.

Пісня «Несказанне лишилось несказанным...» (у виконанні Ольги Богомолець)
https://www.youtube.com/watch?v=_p8GkolpfrE

Питання:

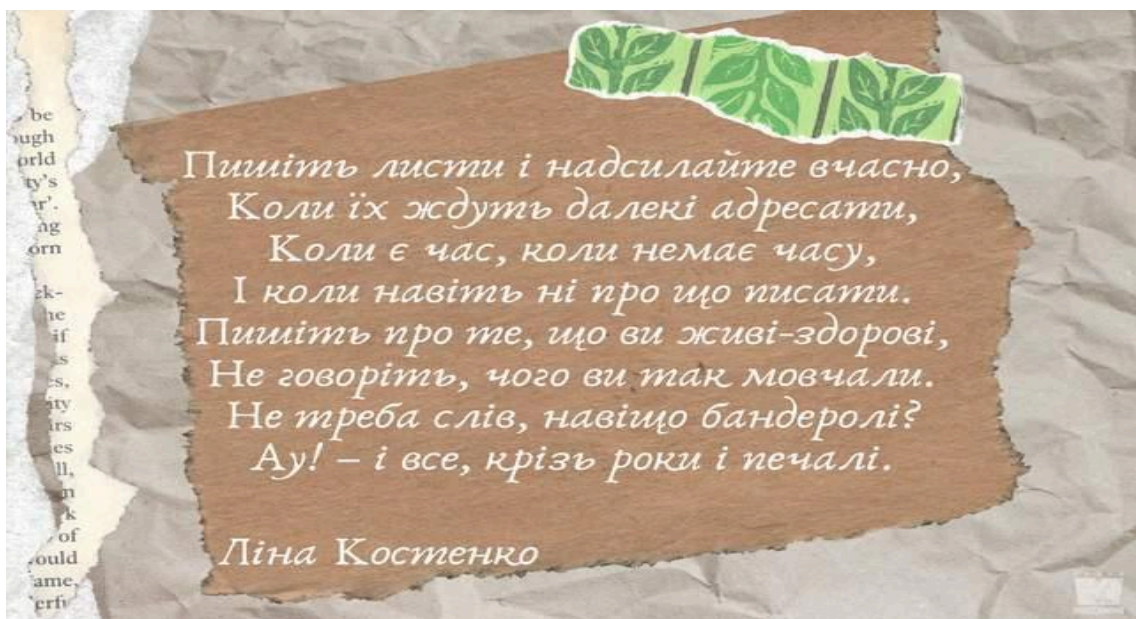
1. Які почуття викликала ця поезія?
2. Ваше враження від прослуханої пісні?

Висновок: Характерна ознака поезії Ліни Костенко – відсутність категоричності у тому, що стосується почуттів. Головне те, що не було сказане: «Несказане лишилось несказанным». Оця недосказаність завжди залишає і надію, і простір для мрій.

Висновок. Безперечно, кохання – це прекрасне почуття і про нього слід казати своїм рідним і близьким. Воно єднає людей, окриляє їх, надихає. Треба вміти це робити. І разом із Ліною Костенко сподіваємось, що «вірність має душу неподільчиву». У її віршах кохання невіддільне від цілого світу, також гідного любові.

Ось таким було наше знайомство з видатною поетесою – Ліною Костенко. Протягом уроку ми складали мозаїчне серце, яке воно у нас вийшло – велике, наповнене любов'ю серце. Як символ любові, який окрилює. І на завершення послухайте ще один вірш Ліни Костенко «Крила».

<https://www.youtube.com/watch?v=RVeEOXfQrnw>

Домашнє завдання

1. Написати вірш чи есе про любов, що був би суголосний проаналізованим творам.
2. Прочитати вірші Ліни Костенко про кохання.

***

Не знаю, чи побачу Вас, чи ні.
А може, власне, і не в тому справа.
А головне, що десь вдалечині
Є хтось такий, як невтоленна спрага.
Я не покличу щастя не моє.
Луна луни туди не долітає.
Я думаю про Вас. Я знаю, що Ви є.
Моя душа й від цього вже світає.

***

Очима ти сказав мені: люблю.
Душа складала свій тяжкий екзамен.
Мов тихий дзвін гірського кришталю
несказане лишилось неказаним.

Життя ішло, минуло той перон,
Гукала тиша рупором вокзальним.
Багато слів написано пером.
Несказане лишилось неказаним.

Світали ночі, вечоріли дні.
Не раз хитнула доля терезами.
Слова як сонце сходили в мені.
Несказане лишилось неказаним.

***

Спини мене отямся і отям
така любов буває раз в ніколи
вона ж промчить над зламаним життям
за нею ж будуть бігти видноколи
вона ж порве нам спокій до струни
вона ж слова поспалює вустами
спини мене спини і схамени
ще поки можу думати востаннє
ще поки можу але вже не можу
настала черга й на мою зорю
чи біля тебе душу відморожу
чи біля тебе полум'ям згорю.

***

Я дуже тяжко Вами відболіла.
Це все було як марення, як сон.
Любов підкралась тихо, як Даліла,
А розум спав, довірливий Самсон.

Тепер пора прощатися нам. Будень.
На білих вікнах змерзли вітражі.
І як ми будем, як тепер ми будем?!
Такі вже рідні, і такі чужі.

Ця казка днів – вона була недовгою.
Цей світлий сон – пішов без вороття.
Це тихе сяйво над моєю долею! –
Воно лишилось на усе життя.

***

Напитись голосу твого,
Того закоханого струму,
Тієї радості і суму,
Чаклунства дивного того.
Завмерти, слухати, не дихать,
Зненацька думку перервуть.
Тієї паузи безвихідь
Красивим жартом рятувать.
Слова натягують, як луки,
Щоб вчасно збити на льоту
Нерозшифрованої муки
Невідворотну німоту.
Триматись вільно й незалежно,
Перемовчати: хто кого.
І так беззахисно й безмежно
Чекати голосу твого.

***

Я ніколи не звикну,
Я не вмію до тебе звикати.
Це за примхи мої ти так гарно мене покарав.
І приходять світанки, щоденних турбот адвокати
І несуть під пахвою тисячі різних справ.
Я кажу їм: світанки! Все на світі таке муруге,
Урожай суєти – залишається тільки стерня.
Скільки ми милувались! І кожного разу – вдруге!
Стільки років кохаю, а закохуюсь в тебе щодня.

***

Розкажу тобі думку таємну,
дивний здогад мене обпік:

я залишуся в серці твоєму
на сьогодні, на завтра, навік.
І минатиме час, нанизавши
сотні вражень, імен і країн, –
на сьогодні, на завтра, назавжди! –
ти залишишся в серці моїм.
А чому? То чудна теорема,
на яку ти мене прирік.
То все разом, а ти – окремо.
І сьогодні, і завтра, й навік.

***

Моя любове! Я перед тобою.
Бери мене в свої блаженні сни.
Лиш не зроби слухняною рабою,
не ошукай і крил не обітни!
Не допусти, щоб світ зійшовся клином,
і не приспи, для чого я живу.
Даруй мені над шляхом тополиним
важкого сонця древню булаву.
Не дай мені заплутатись в дрібницях,
не розміняй на спотички доріг,
бо кості перевернуться в гробницях
гірких і гордих прадідів моїх.
І в них було кохання, як у мене,
і від любові тьмарився їм світ.
І їх жінки хапали за стремена,
та що поробиш, – тільки до воріт.
А там, а там... Жорстокий клекіт бою
і дзвін мечів до третьої весни...
Моя любове! Я перед тобою.
Бери мене в свої блаженні сни.

***

І як тепер тебе забути?
Душа до краю добрела.
Такої дивної отрути
я ще ніколи не пила
Такої чистої печалі,
Такої спраглої жаги,
Такого зойку у мовчанні,
Такого саява навкруги.
Такої зоряної тиші.
Такого безміру в добі!..
Це, може, навіть і не вірші,
А квіти, кинуті тобі.

***

В дні, прожиті печально і просто,
все було як незайманий сніг.
Темнооким чудесним гостем
я чекала тебе з доріг.
Забарився, прийшов нескоро.
Марнувала я дні в жалю.
І в недобру для серця пору
я сказала комусь: – Люблю.
Хтось підносив мене до неба,
я вдихала його, голубе...
І не мріяла вже про тебе,
щоби цим це образить тебе.
А буває – спинюсь на місці,
простягаю руки без слів,
ніби жду чудесної вісті
з не відомих нікому країв...
Є для серця така покута –
забувати скоріше зло,
аніж те, що мусило бути
і чого в житті не було.

***

І не минає, не минає!
І вже, напевно, не мине.
Тривога душу розпинає:
а що, як любиш не мене?

Я по-латині: аморе, амо!
Невже від цього рятунку немає?
А море, мамо,
а море, мамо, теж не минає.

А море, амо, аморе, амо,
Аморе, амо! А ти єдин.
Я обламаю хвилинам пальці,
Щоб не сплітались в печаль годин.

Розпались хмари на міліграми,
і всох колодязь каламаря.
Куди забігти? Аморе, амо...
На карті місяця теж моря.

Чманіє сад од квітучої рясності.
Іду, збиваю росу хвощів...
Море Кризисів.

Море Ясності.
Море Дощів.

***

Циферблат годинника на розі
хуртовини снігом замели...
Нам з тобою, видно, по дорозі,
бо ішли й нікуди не прийшли.
Знов ті самі вулиці незрячі
і замету хвиля снігова.
Нам з тобою легко так, неначе
вітер нам підказує слова.
— Підкажи найлагідніше слово,
я його слухняно повторю.
Розгуляйся буйно і раптово,
заглуши усе, що говорю! —
Не було ні зустрічі, ні туги.
Не було пориву і жалю.
Я спокійна.
Я щаслива з другим.
Я тебе нітрохи не люблю.
А якщо заплачу і руками
я торкну ясне твоє чоло, —
нас не бачать леви біля брами:
левам очі снігом замело.

***

Не говори печальними очима
те, що не можуть вимовить слова.
Так виникає ніжність самочинна.
Так виникає тиша грозова.

Чи ти мій сон, чи ти моя уява,
чи просто чорна магія чола...
Яка між нами райдуга стояла!
Яка між нами прірва пролягла!

Я не скажу і в пам'яті — коханий.
І все-таки, згадай мене колись.
Ішли дві долі різними шляхами.
На роздоріжжі долі обнялись.

***

Як пощастило дівчині в сімнадцять,
в сімнадцять гарних, неповторних літ!
Ти не дивись, що дівчинка сумна ця.
Вона ридає, але все як слід.

Вона росте ще, завтра буде вишенька.
Але печаль приходить завчасу.
Це ще не сльози – це квітуча вишенька,
що на світанку струшує росу.
Вона в житті зіткнулась з неприємністю:
хлопчина їй не відповів взаємністю.
І то чому: бо любить іншу дівчину,
а вірність має душу неподільчиву.
Ти не дивись, що дівчинка сумна ця.
Як пощастило дівчинці в сімнадцять!

***

Недумано, негадано
забігла в глухомань,
де сосни пахнуть ладаном
в кадильницях світань.

Де вечір пахне м'ятою,
аж холодно джмелю.

А я тебе,
а я тебе,
а я тебе
люблю!

Ловлю твоє проміння
крізь музику беріз.
Люблю до оніміння,
до стогону, до сліз.
Без коньяку й шампана,
і вже без вороття,—
я п'яна, п'яна, п'яна
на все своє життя!